

หลักคำสอนของศาสนา เชนในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท

นายทวี ศิริธรรม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาภาษาตะวันออก

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๑

000016

The Jain doctrine in the canon of Theravada Buddhism

Mr. Kawee Siritham

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Arts

Department of Eastern Languages

Graduate School

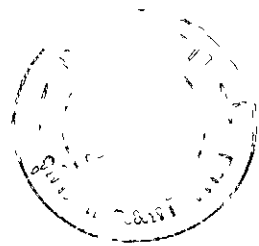
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์
ชื่อนิสิต
อาจารย์ที่ปรึกษา
แผนกวิชา
ปีการศึกษา

หลักคำสอนของศาสนาเซนในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท
นายกวี วิจิธรรม
รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ บุญยกุล
ภาษาตะวันออก
๒๕๒๑

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาหลักคำสอนของศาสนาเซน ซึ่งปรากฏอยู่ในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท ทั้งศาสนาเซนและพุทธศาสนาเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน กาสดาของทั้งสองศาสนานี้ทำการเผยแพร่ศาสนาพร้อมกันหลายปี มีคำสอนของศาสนาเซนหลายเรื่องปรากฏอยู่ในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท

การค้นคว้าวิจัย ไก่กระทำโดยศึกษาประวัติและคำสอนที่สำคัญของทั้งสองศาสนา แล้วกล่าวถึงหลักคำสอนของศาสนาเซนที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท ตลอดจนการที่พุทธศาสนาโต้แย้งคำสอนเหล่านั้นของศาสนาเซน

ปรากฏว่าศาสนาทั้งสองมีคำสอนที่คล้ายคลึงกันในหลักใหญ่ ๆ แต่มีความแตกต่างกันในรายละเอียด ส่วนคำสอนของศาสนาเซนที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทนั้น เป็นการปรากฏอยู่โดยการบันทึกของพุทธศาสนาเอง และเป็นกรบันทึกไว้ในเชิงโต้แย้ง อย่างไรก็ตามคำสอนของศาสนาเซนที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทนั้นมีพอที่จะเข้าใจศาสนาเซนได้ ซึ่งผู้เขียนได้แยกกล่าวออกเป็นหัวข้ออย่างชัดเจน

ในเรื่องการโต้แย้งศาสนาเซนของพุทธศาสนานั้น เป็นการโต้แย้งโดยใช้เหตุผลเปรียบเทียบในแต่ละเรื่อง และมีเรื่องราวของบุคคลผู้โต้ของทั้งสองศาสนาประกอบ

ผลการศึกษาวิจัย นอกจากจะแสดงหลักคำสอนของศาสนาเซนที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงส่วนที่แตกต่างระหว่างศาสนาเซนและพุทธศาสนาอย่างชัดเจนด้วย

Thesis Title   The Jain doctrine in the canon of Theravada
  Buddhism
Student   Kawee Siritharm
Advisor   Associate Professor Visudh Busyakul
Department   Eastern Languages
Academic Year   1978

ABSTRACT

This research is intended as a study of the basic doctrines of Jainism which appear in the Theravada Buddhist scriptures. Both the Jain and Buddhist religions arose at nearly the same time. The periods of the propagation of these religions by their respective founders overlapped by a number of years. A number of Jain doctrines appear in Theravada Buddhism.

The research involves a study of the history and important doctrines of the two religions and mentions the Jain doctrines that appear in Theravada Buddhism, together with any Buddhist refutations of Jain doctrines.

It transpires that the two religions are similar in their basic doctrines but differ in details. Those Jain doctrines which appear in Theravada Buddhism are, of course, recorded by the Buddhists themselves, and are recorded for the purpose of being refuted, but nevertheless they provide the basis for a reasonable understanding of Jainism and the writer has clearly classified and discussed them.

Each point of Jainism which is disputed by Buddhism is treated with reasoning that involves comparison and contrast and amplified with stories of the two disputants.

The result of the research apart from providing a description of the basic doctrines of Jainism which appear in Buddhist scriptures, is a clear description of the differences between Jainism and Buddhism as well.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลงด้วยดี เพราะความกรุณาของท่านรองศาสตราจารย์ วิสุทธิ์ มุขะกุล ที่ได้สละเวลาอ่านและคอยให้คำแนะนำแก่ผู้เขียน ด้วยความเอาใจใส่ และห่วงใยอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณวาทาอากาศเอก(พิเศษ)แย้ม ประพัฒน์ทอง ที่กรุณาให้คำแนะนำข้อความที่เป็นภาษาบาลีบางตอน ตลอดจนถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป มโนมัยวิบูลย์ ผู้คอยเสริมกำลังใจให้ผู้เขียนมีความอดุสาหะ คุณวนิดา อินทร คุณสุชา วิไลลักษณ์ คุณจงดี โรจนประศาสน์ คุณสมพร โชติวรรม์ คุณพิริยะ ศันกุล คุณสฤกษ์ สมิทจิต , คุณเสรี สะมะแอ และคุณสุนีย์ เมาะนิ ผู้ช่วยเหลือในการพิมพ์และตรวจทานต้นฉบับ และทุกท่านซึ่งเป็นผู้มีส่วนช่วยเหลือให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

กวี ศิริธรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
บทที่	
๑. บทนำ.....	๑
ความเป็นมาของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๒
ขอบเขตของการวิจัย.....	๒
วิธีดำเนินการวิจัย.....	๒
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากวิจัย.....	๓
๒. ประวัติและคำสอนของศาสนาเซน.....	๔
หลักคำสอนบางเรื่องของศาสนาเซน.....	๑๐
ความเชื่อเกี่ยวกับโลก.....	๑๐
ชีวะ.....	๑๓
กรรม.....	๑๔
กรรมและชีวะ.....	๑๗
ความรู้.....	๒๐
นักบวชเซนและข้อปฏิบัติ.....	๒๒
ข้อปฏิบัติสำหรับศาสนิกที่เป็นคฤหัสถ์.....	๒๔
๓. ประวัติคำสอนของพุทธศาสนา.....	๒๖
ประวัติศาสนาและศาสนา.....	๒๖
นิยามของพุทธศาสนา.....	๒๗
คัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท.....	๒๘
หลักคำสอนของพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท.....	๓๐
ความเชื่อเกี่ยวกับโลก.....	๓๐
กรรม.....	๓๒

ไตรลักษณ์.....	๓๔
ข้อบังคับสำหรับนักบวช.....	๓๖
คำสอนเกี่ยวกับคุณาศักดิ์.....	๓๙
๔. คำสอนของศาสนาเซนในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท.....	๓๙
ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่.....	๓๙
ชีวะ.....	๔๐
กรรม.....	๔๔
กรรมกับชีวะ.....	๔๗
ความหลุดพ้น.....	๔๘
๕. ข้อขัดแย้งศาสนาเซนจากพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท.....	๕๐
เรื่องขณะ, การชจัดกรรมและความเชื่อเรื่องการเกิดมาแล้ว	
ในชาติก่อน.....	๕๐
การถือการอกรรมทางกายเป็นข้อสำคัญ.....	๕๖
ความเป็นตัวตนของบุคคล.....	๕๘
ผลของกรรม.....	๖๗
หลักคำสอนเรื่องเจตนาในการกระทำกรรมดีและชั่ว.....	๗๓
พระพุทธเจ้าทรงสรุปลักษณะนิกรรมดี.....	๘๑
พระพุทธเจ้ากับพระมหาวิระ.....	๘๘
เรื่องราวของศาสนาเซนที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา.....	๘๘
๖. บทสรุป.....	๙๔
บรรณานุกรม.....	๙๖
ภาคผนวก.....	๙๘
ประวัติ.....	๑๓๖